

svetlobe. Navadnega bora naj se ne goji v čistih nasadih do visoke starosti, ampak se naj posadi tak gozd pravčasno z jelkami, smrekami in svetu primernim košatim drevjem, katero zemljo zboljšuje in ohrani rodovitno. Borov les je dober za vodne stavbe.

Se skromnejši glede zemlje in podnebja od navadnega bora je črni bor, ki s svojimi dolgimi, močnimi koreninami najde dovolj hrane tudi v najkamenitejših golih tleh in v najhujši suši ter kljubuje tudi ostremu mrazu, vetru in snegu. Črni bor se ne razvija v veliko drevo, ker napravlja košatih vej, ki jih ohrani tudi v starosti. S svojimi 8 do 10 cm dolgimi, čvrstimi, temnozelenimi iglicami, ki po petih letih odpadejo vpliva črni bor na zemljo prav dobro. Pod njim se napravi v kratkem času debela črna plast zemlje, ki služi v prehrano drugemu bolj izbirnemu drevju. Črni bor se more saditi v prazen pust svet, kjer drugo gozdno drevje več ne uspeva.

V planinskih krajih gojimo z uspehom mecesen, katerega cenimo zlasti radi trpežnega, rdečkastega lesa, ki je za napravo različnega kolja zelo pripraven. Imeti mora dovolj svetlobe in raste v mladosti zelo hitro, toda radi redkih vej in malih iglic, ki vsako leto odpadejo, ne vpliva ugodno na gozdna tla. Zategadelj se ga mora saditi le v mešanih gozdih.

Listnato drevje.

Izmed listnatega drevja je pri nas najbolj razširjena bukev, ki svojo razširjenost radi velike koristi tudi po vsej pravici zasluži. Bukve vpliva s svojimi košatimi vejami ugodno na gozdna tla in daje najboljše drva. Bukov les ne najde industrijske uporabe pri nas vsled svojih lastnosti, da se prehitro osuši, naglo namoči in segnje. Vendar izdelujejo tudi iz njega razne predmete. V mladosti mora imeti bukev obseščevanje in uspeva najbolj na vlažnih in globokih tleh.

Poleg bukve precej razširjen je pri nas beli gaber, ki daje gost in trd, za kurjavo, kakor tudi raznovrstno orodje izvrsten les.

Gozdih ravnin in predgorja najnavadnejše drevo je hrast, od katerega imamo pri nas troje vrst in sicer dob ali ježičar, grajenj ali lutik in cer. Najbolj se ceni dob, ki se spozna od gradnja po listju, ki ima prav kratke peclje ter raste v šopkih na vejicah in po želu, ki visi na dolgih pecljih. Grajenj ima široko, dolgo-pecljasto listje, želo pa sedeč. Dob uspeva najbolj v čvrsti in vlažni zemlji ter zavzema bolj ravnine, a grajenj se zadovoljuje tudi z bolj slabejšo zemljo, raste počasneje ter ima za to gostejši les. Za rast potrebuje oha veliko prostora in svetlobe. Les od obeh je izvrsten za stavbe na suhem in v vodi. Najprimernejši je hrast za mešane gozde. Cer se razločuje od drugih dveh hrastov po brstju, ki je kosmato čopasto. Po listju, ki je ozko, globoko krpasto in usnjato, zgoraj gladko in svetlo zeleno, spodaj pa kosmato in sivkasto zeleno se cer lahko spozna. Želo dozori še le v drugem letu, torej 18 mesecev po cvetu ter se nahaja v kosmatih skledicah. Cerov les je gost, rdečkast in izvrsten za kurjavo. Za razširjanje cer ne pride v poštev.

Pravi kostanj raste najraje v vinorodnih krajih in zahteva globoko, rodovito zemljo in solčne lege. Les je trpežen in za stavbe v vodi zelo prikladen. Iz kostanjevega lesa se izdeluje vinogradno kolje in žge izvrstno oglje. Koristi nam z obilnim listjem in tudi sadjem.

Razen navedenga drevja se nahaja v naših gozdih še razno drugo drevje, ki za gospodarstvo ni toliko pomena. Sem prištevamo: brest, javor, jesen, lipo, črni gaber, akacija, topolo in brezo. Brestov in gabrov les služi za raznovrstno orodje, lipov za rezlarije, jesenovega in brezovega uporabljajo kolarji, javorjevega mizarji, iz topolovega se izdelujejo vžigalice itd.

Jelše in vrbe rastejo najraje na vlažnih prostorih ob vodah. Vrbove šibe rabimo za pletenje in vezanje.

(Konec prihodnjt).

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Najvažnejša razprava v skupščini je bila zadnji čas ona o najetju 300 milijonskega francoskega posojila za oboroževanje. Vlada je vedela, da se bo pri glasovanju razpravljalo o raznovrstnih kupčijah in sleparijah, ki so se vršile pri najetju posojila in za to je negotovljala opozicijo, naj glasuje za posojilo, češ, da bo itak njegova uporaba pod nadzorstvom posebnega odbora. Opozicija se seveda ni dala premotiti, ker je vlada tudi povedala, da bi hotela imeti v tem odboru pet članov, celi opoziciji pa prepustila samo štiri. Govornik Jugoslovanske kluba je naglašal, da ima naša država s posojili v inozemstvu zelo slabe izkušnje, na primer z znanim Bleerovim posojilom in s 7 odstotnim investicijskim posojilom. Pogoji za to posojilo so taki, kakor da naša država ni samostojna. Stranka, kateri pripada govornik, je krščanska stranka in je že v svoji osnovi protivna vsaki vojni oboroževalni politiki. Naš vzor mora biti Društvo narodov. Mi smo za sporazum z vsemi narodi, smo tudi za sporazum z Italijo, vendar se takih sporazumov ne sme sklepiti za vsako ceno, ampak le na podlagi obstoječih pravic. To, kar smo danes podpisali z Italijo, ni mir, ampak je diktat zmagovalec premaganec. Po tem sporazumu dobi Italija Reko. S tem sporazumom ni Italija samo zunanje politično mnogo pridobila, ampak še več na gospodarskem polju. Reka je doslej mrtvo mesto, poslej pa bo oživila. Mi pa nismo dobili ničesar. S sporazumom je naša vlada znatno okrepila fašistovski režim v Italiji in Mussolini bo mogel pokazati pri prihodnjih volitvah na lep uspeh.

S podpisom smo mi na narodnem polju mnogo izgubili, od Italije pa smo prejeli le kopico lepih, toda praznih besed. Koliko smemo Italij verjeti, to dokazuje zgodovina in kažejo tudi najnovejši politični dogodki. V trenutku, ko naši državniški podpisujejo pogodbo z Italijo, so Italijani vzel Slovence in Hrvatoma se njihove zadnje pravice. Slovenski in hrvaški jezik so vrgli iz javnih uradov v trenutku, ko si Pašić in Mussolini podajata roke. Vlada je zagrešila velik narodni greh, ki ga mi vladi nikdar ne bomo pozabili, ker nam je naša narodna čast in naša ljubezen do zatiranih bratov nad vse. Z ozirom na naše zatirane brate izjavljam, da mi ne bomo nikdar pozabili, da živi na oni strani rodu, teptan in zaničevan, kakor noben drug rod v Evropi. Mi ne bomo nikdar pozabili, da živi onstran naše cvet naše ga naroda, priden in delaven kot mravlja in trd kot kremen. Mussolini naj ve in Italija naj ve, da takega rodu ni mogoče uničiti. Mi smatramo tak sporazum, kakor ga podpisujejo danes, za ničev. Čeprav smo za to, da se sklene z Italijo pogodba, bomo vendar napeli vse svoje moči, da se današnji sporazum nadomesti z drugim, ki bo našim bratom zajamčil njihov življenjski obstoj.

Vlada pravi sicer, da je ta sporazum dober in da je z njim odstranjena vsaka zunanja nevarnost. Če vlada to trdi, potem res ne vemo, zakaj potrebuje vlada nove kredite za oboroževanje. Za nas je vsako novo oboroževanje preveč in zato bomo glasovali proti predlogu. — Za vlado so kakor po navadi glasovali Nemci in Turki.

V soboto se je v Zagrebu v prostorih HRSS — (Hrvaške republikanske seljaške stranke) vršila konferenca predstavnikov federalističnega bloka ali proticentralistične zveze. Dnevni red konference so tvorila razmotrivanja o političnem položaju in o osnovanju zveze cele opozicije proti radikalski vladi.

Dr. Vlado Maček je poročal o sklepih zadnje seje hrvaškega narodnega zastopstva 13. januarja 1924 in o svojih razgovorih s predsednikom hrvaškega narodnega zastopstva Stefanom Radičem na Dunaju, a gg. dr. Korošec in dr. Spaho o parlamentarnem položaju v Beogradu. Tudi na tem sestanku so ugotovili popolno soglasje v presoji notranjih in zunanjih političnih dogodkov. Sklenili so, da se akcija za zrušitev sedanjega režima nadaljuje z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Ta akcija je okrepjena s tem, ker ima predsedstvo hrvaškega narodnega zastopstva po sklepu zadnje seje v taktiki popolnoma proste roke. — Če se bo namreč dalo zanesti na srbske zemljoradnike in demokrate, potem pride v Beograd potrebno število Radičevih poslancev, da se vlada preglasuje in vrže.

OGRSKA IN MALA ANTANTA.

V budimpeštanskem parlamentu je nacionalistični poslanec Bogya izjavil, da mora biti glavni cilj madžarske zunanje politike oslabitev Male antante, ker le tako bo mogoče prodreti obroč okoli Madžarske. Največji madžarski sovražniki so Čehi, ker so nositelji vseslovanske ideje. V oslabitvi Male antante je bodočnost Madžarske, ki se mora orientirati napram Italiji. Čehoslovaški industriji se mora zapreti pot, nasprotno pa je treba podpirati italijansko industrijo. Jugoslovensko-italijanski sporazum ni škodljiv za Madžarsko, ker omogočuje Italiji vpliv na Malo antanto.

RUMUNIJA.

Angleški listi naglašajo, kako se Rumunija odmika od Francije. To se vidi zlasti v tem, da je Rumunija odklonila pogoje za kredit 100 milijonov frankov, ki jih je Francija predlagala kot jamstvo, namreč zastavitev državnih dohodkov iz petrolejske industrije. Pogajanja med Rumunijo in Francijo se morajo toraj smatrati za končana.

ANGLIJA.

Vsa vladna in državna podtajniška mesta so zasedena s pristaši delavske stranke. Ko se je delavska vlada sestavila, je bil v Angliji železniški štrajk v velikem razmahu, sedaj je pa spor že poravnal in sklenjena vzpostavitev dela.

KONEC IZJEMNEGA STANJA NA PRUSKEM.

Pruski deželni zbor je z glasovi komunistov, socialistnih demokratov in enega poslanca centra sprejel komunistični predlog glede ukinjenja izjemnega stanja.

Pozor na „Mursko Stražo“!

»Murska Straža« ni glasilo naše stranke! Takoj po revratu je začela izhajati v Gornji Radgoni »Murska Straža«. List je bil v začetku politično brezbarven, dasi je bolj cikal na demokratsko plat. Pozneje se je »Murska Straža« sama proglasila za list Slovenske ljudske stranke, kar je pa bila le na zunanji, kajti po notranji vsebini je mnogokrat zabredla v druge stranke. Pred dvema letoma je začel izhajati v Gornji Radgoni v isti tiskarni kakor »Murska Straža«, srbsko-radikalni list »Samouprava«, kojemu je na papirju bil urednik znani dr. Lenard v Belgradu. Takrat je urednik »Murske Straže« velikodušno in »značajno« razdelil svoje srce med »Mursko Stražo« in »Samoupravo«, katero je pomagal urejevati dr. Lenardu, ki se ni nahajal v Gornji Radgoni. Ko je g. Roman Bendé pisal za »Mursko Stražo«, je bil »klerikalec«, če je pa pol ure pozneje delal za »Samoupravo«, je pa bil radikalec. Že takrat se nam je poročalo iz Ljubljane, da je urednik »Murske Straže« organiziran pri velesrbskih radikalih v Ljubljani. Najbrž je to bilo tudi res. Kajti g. Roman Bendé je šel tako daleč, da je »Murski Straži« dobesedno ponatiskoval programatične radikalne članke iz »Samouprave« brez vsake kri-

tike. In tako kremeniti značaj in veleum, ki obenem piše kar za dve stranki, hoče vzgajati naše ljudstvo, kakor sam pravil.

»Murski Straži« je denarno šlo vedno slabo, ker je imela le od 800 do 1000 naročnikov, kar je veliko premalo. Navezana je bila na podpore, za katere je prosila povsod, posebno pri duhovnikih. Mesca avgusta je celo ovadila Slovensko ljudsko stranko pri prevzu g. škofu, češ, da ji stranka ne da podpore, dasiravno je tako velpomemben in eminentno katoliški list. Podpore od stranke seveda »Murska Straža« ni dobila, ker stranka sploh nobenega lista ne podpira. Radi tega je že v zadnjih mescih preteklega leta začela izlivati svojo jezo nad Slovensko ljudsko stranko. Ta jeza je še bolj vskipela v srcu g. Roman Bendé, ko mu je Posojilnica v Gornji Radgoni gotovo iz tehtnih razlogov odpovedala službo.

Z novim letom je g. Roman Bendé, ki je poprej mogel biti v srcu »klerikalec« in »radikal« obenem, tudi na zunanji popolnoma presedlal. »Murska Straža« sicer v vsaki številki zatrjuje, da hoče ostati glasilo Slov. ljudske stranke, pri tem pa strupeno napada in blati duhovščino, jo psuje in zmerja hujše, kakor »Jutro«, »Tabor« ali drugi nasprotni listi. Obmejne duhovnike, ki so ga v stiskah dozaj vedno podpirali, imenuje »tutleke« in »maruleke«, »lipove bogove«, »sfanatizirane grešnike« itd. Na prostaški način opusje vse pristaše naše stranke.

Za tako pisavo »Murske Straže« pa seveda ni odgovoren le urednik g. R. Bendé, temveč v prvi vrsti nosi odgovornost konzorcij kot lastnik »Murske Straže.« Gospodar sam s svojim podpisom odobrava ostudno pisavo in gonjo svojega zmedenega uslužbenca zoper obmejno duhovščino.

Končno še pribijemo sledeče: G. Bendé v vseh številkah letošnje »Murske Straže« vpije in se pridružuje, da bo s svojim listom pomagal resnici in pravici do zmage. Pri tem pa je on prvi, ki v svojem listu naravnost laže. V drugi številki je obljubil, da hoče »zaporedoma v vseh naslednjih številkah obravnavati vseh deset točk« svojega zmešanega programa, pa prišel je le do prve; v tretji in četrti številki so mu ti članki že zmrznili. G. Bendé, ali tako podpirate resnico? Nadalje pravi v tretji številki, da se hoče potegovati za boljši ton v časopisju, a še na isti strani ozmerja, obrekuje in opusje duhovnike s »tutleki«, »maruleki« itd. G. Bendé, ali je to tisti vaš boljši ton, ki ga hočete upeljati v liste? Pa tudi s pravico so skregani naš prijatelj Bendé in konzorcij »Murske Straže.« V prvi letošnji številki so obljubili naročnikom svojega lista, da bo list v »novi obliki« obsežnejši, kakor dozaj. S tem so hoteli ob novem letu, ko se listi naročajo, pridobiti na naročnikih, češ, kupite si list, ki se bo odzaj z naprejem povečal. Pred nami pa ležijo že štiri številke, a so ravno tako obsežne, kakor so bile lani. Ali se list hoče tako potegovati za pravico?

Tako torej stoji z »Mursko Stražo.« List ni glasilo Slovenske ljudske stranke, temveč je popolnoma nasproten naši stranki. Ima čisto zmeden in zmešan program. Nekaj je vzel od Slovenske ljudske stranke, nekaj in sicer večino od dr. Susteršiča in iz njegove brošure, nekaj pa je profitiral od radikalov. Tak program more prebaviti le »veleum« in »značaj«, kakor je urednik g. Bendé, ki ima v svojem srcu zadosti koticov, da lahko obenem objemlje kar tri stranke naenkrat. Tudi ni mogoče, da bi list pod novimi razmerami bil drugačen. Tiskarna Panonija se preseli iz G. Radgone v Ljutomer in z njo tudi »Murska Straža.« Snuje se delniška družba, ki v Ljutomer prevzame tiskarno. Na čelu te delniške družbe pa stoji ljutomerski odvetnik, znani liberelec dr. Grosman, ki seveda ne bo nikdar pripustil, da bi se v njegovi tiskarni tiskal in izdal list naše stranke. Zato pa vidimo zdaj »Mursko Stražo« v »novi liberalni obleki.« Mi opozarjamo še enkrat naše ljudi: Tiskarna Panonija pride v nasprotne roke in ni več naše podjetje. »Murska Straža« je postala glasilo naših nasprotnikov, zato je pristaši Slovenske ljudske stranke ne morejo več naročati, ampak jo naj pošljejo nazaj!

Naše prireditve.

Vabilo! Orlovski odsek Sv. Peter pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 3. februarja popoldne po večernicah v samostanski šoli lepo igro. Vabimo na obilno udeležbo. Vstopnina 2 dinarja.

Kat. pevsko društvo »Slavček« v Ptujima ima v Narodnem domu dne 3. februarja t. l. svojo prireditev. Spored: Igra »Tri sestre« v treh dejanjih. Pevske točke. Vabite se vsi domači in tudi iz sosednjih župnij, da se v najobilnejšem številu udeležite prireditve!

Orlovski odsek v Ormožu priredi na Svečnico, dne 2. februarja, ob treh popoldne v Kat. domu igro »V Ljubljano jo dajmo!«, veseloigra v treh dejanjih, in burko v 1 dejanju »Čašica kave.« Cisti dobiček je namenjen za nabavo novega odra. Zato pa prosimo in apeliramo na vse naše prijatelje mladine in somišljenike, da se našemu vabilu v čim večjem številu odzovejo ter s tem pomagajo k čim večjemu moralnemu in gmotnemu uspehu prireditve. Bog živi!

Polzelca Kat. izobraževalno društvo na Polzeli ponovi na Svečnico dne 2. februarja igro »Lurska pastirica« ter Botra Nerga v prostorih g. Cizeja na Polzeli. Začetek točno ob pol treh popoldne. Ker je čisti dobiček namenjen za novi zvon, ste vsi prav ljudo vabljani. — Odbor.

Lepa prireditev na Vurbergu. Zadnje nedeljo smo tu imeli zelo lepo prireditev. Dekliška zveza je vprizorila v gledališki dvorani dve igri »Jezo nad petelinom in kes« ter »Pri gospodi.« Gledat je prišlo veliko ljudi in še precej odličnih Rusov in Rusinj, katerim je zelo ugajala naša gledališka predstava. Zato je pa predsednica Dekliške zveze tudi lepo pozdravila »brate, sestre mile iz daljne matjuške Rusije.«